

Amts-Blatt

Der

Königlich Brombergischen Regierung.

No. 12.

Bromberg, den 20. Oktober 1815.

Polizei-Angelegenheiten.

Die in dem Großherzogthum Posen geltenden Postgesetze betreffend.

Das Preussische Gouvernement hat unmittelbar nach der Wieder-Bereinigung der das Großherzogthum Posen bildenden Provinzen mit den Staaten Sr. Majestät des Königs von Preußen, auch für die vollständigste Einrichtung der fahrenden und Nichtposten gesorgt. Die Einwohner des Großherzogthums genießen dadurch des Vortheils, einer sehr wohlfeilen und sichern Beförderung ihrer Briefe, Pakete und Gelder, und sie können sich gleichmäßig zu ihren Reisen der Posten und nicht minder der Extra-Posten bedienen; um der öffentlichen Kasse die damit verbundenen bedeutenden Kosten zu sichern, müssen aber die Unterthanen sich aller solcher Handlungen enthalten, wodurch dem Staate bei Ausübung dieses ihm zustehenden Landes-Hohheits-Rechts ein Nachtheil erwachsen kann, bei Vermeidung der in den bestehenden Gesetzen angeordneten Strafen. Sie waren schon vor dem Jahre 1806 dort auf dem Grund der Post-Ordnung vom 25ten November 1782, und der Verordnungs vom 1sten Juny 1804, allgemein bekannt gemacht. Es ist und bleibt zwar die Pflicht eines Jeden, sich darnach zu richten; doch werden hiermit diese Vorschriften dem Publico nochmals im Auszuge bekannt gemacht, damit niemand sich mit Unwissenheit entziehen kann.

Przepisy Pocatowe w Wielkiem Księstwie Poznańskim.

Rząd Pruski, zaraz po wcieloniu znówu prowincyi Wielkiego Księstwa Poznańskiego do Państw Najjaśniejszego Króla Pruskiego, zajął się także naydokładniejszym pocztowem i konnych urządzeniem. Miłośkańcy Wielkiego Księstwa doznają przeto korzyści bardzo taniego i pewnego przesłania swych listów, pakietów i pieniędzy, niemniej w swych podróżach poczt i extrapoczt używać mogą. Dla zapewnienia zaś publiczney kasie wypływaających ztąd znakomitych kosztów, powinnością jest poddanych wstrzymywać się od wszelkich takowych czynów, któreby Rządowi, w wykonywaniu służący tak w tey mierze naywyższej Władzy, uszczerbek przynieść mogły, a to pod uniknięciem kar ustawami przepisanych. Już one tamże powszechnie obwieszczone były przed rokiem 1806. na fundamentacie ordynacyi pocztowey z dnia 26. Listopada 1782 i ustawy z dnia 12. Czerwca 1804. Powinnością jest wprawdzie każdego zawiadomić się o nich; aby jednakże nikt się niewiadomością niewymawiał, podaje się tu do publiczney wiadomości wyiątek rzeczonych przepisów:

eintreten, den selbigen beischließen; bei Vermeldung obiger Strafe für jeden verbotwidrigerweise eingeschlossenen Brief. Die Zusammenpackung zweier und mehrerer Pakets von verschiedenen Absendern, oder an verschiedene Empfänger unter 40 Pfund, wird nach den Bestimmungen des §. 2. geahndet, und dabei in Rücksicht jedes einzelnen postmäßigen dadurch der Post entzogenen Pakets, eine specielle Konvention angenommen und als solche geahndet.

§. 5.

Niemand darf Briefe unter andere Sachen, die mit geringem Porto belegt werden, verpacken, oder durch eigenmächtigen Gebrauch einer die Porto-Freiheit nach sich ziehenden Rubrike die Post-Einkünfte schmälern, bei 10 Thlr. Strafe für jeden Brief, und vorkommenden Umständen nach, Nachzahlung des einfachen und Erlegung des doppelten Portos als Strafe.

Dies gilt auch, wenn bei an sich portofreien Briefen oder Paketen und Effekten dergleichen portopflichtige beigegeben, nicht minder, wenn durch falsche Bezeichnung des Inhalts der Briefe, die Ausartung nach einer geringern Taxe und so eine Schmälerung des Portos veranlaßt wird. Der Mißbrauch eines öffentlichen Siegels zieht noch eine besondere Verschärfung nach sich.

§. 6.

Wenn Gelder zur Post gegeben werden, so müssen solche speciell unter Bemerkung der Münzsorten deklarirt werden, und eben daher sind auch die Postämter angewiesen, die Vermischung des Goldes und Silbers nicht zu gestatten, da sie die Kontrolle durch das Gewicht ausschließt, sondern dergleichen Pakete und Briefe zurückzugeben. Eben diese genaue Angabe ist bei Treffer-Scheinen, die dem ausgeprägten Silber vollkommen gleich gestellt sind, bei Juwelen, Prälatis, Sammet, Damast, Treffen, Kanten und andern Kostbarkeiten notwendig. Wird der Inhalt wider die Wahrheit zu geringe angegeben, so haftet die Post nur, im Falle des Verlustes, für das angegebene Quantum, und der Aufgeber muß außerdem 10 Procent des Verschwiegenen als Strafe erleiden.

§. 7.

Da auch das Porto nach Verschiedenheit der Gegenstände regulirt wird, so muß die Angabe derselben ihrer Natur und Beschaffenheit nach rich-

kniemem powyższej kary za każdy list wbrew zakazowi dołączony. Pakowanie razem dwóch i więcej pakietów od różnych osób przesyłających, lub do różnych osób odbierających, niżej 40 funtów, ulega karze stosownie do §. 2., prócz tego ma miejsce ukaranie za specjalną konwencyą względnie każdego pojedynczego pocztowego tym sposobem pocztie ujętego pakietu.

§. 5.

Nikt niepowinien kłaść listu między inne rzeczy, mnieyszemu ulegające portorium, lub przez samowładne użycie rubryki wolność od opłaty portorium za sobą pociągającej, uszczuplać dochody pocztowe, pod karą 10 tal. od każdego listu, i wedle zachodzących okoliczności, zapłacenia pojedynczego i złożenia za karę poczwórnego portorium.

Toż samo rozumie się, gdy do listów lub pakietów i efektów, samych przez się wolnych od opłaty portorium, przyłączają się takowe przedmioty opłacie portorii ulegające, niemniej, gdy przez fałszywe oznaczenie osnowy listów dać się powód do oszacowania wedle niższej taksy, a tём samém do uszczuplenia opłaty portorii. Nadużycie publiczney pieczęci pociąga jeszcze za sobą oddzielne zolnienie kary,

§. 6.

Gdy się oddają pieniądze na pocztę, powinny takowe specjalnie być deklarowane z wyrażeniem gatunkow monety, i w tym względzie odebraty Poczta-Amty zalecenie, ażeby mieszania złota i srebra niedozwalały, gdy to przez wagę kontrolowanem być nie może. a je raczej takowe pakiety i listy napowrot oddawały. Takoważ dokładna deklaracya dzie się koniecznie powinna względem biletow skarbowych, monecie srebrney zupełnie wyrównwających, względem kleynotow, kosztowności, aksamitu, adamaszku, galonów, koronek i innych kosztownych rzeczy. W przypadku fałszywego zadeklarowania mnieyszej ilości, nadwczas Poczta, w razie utraty, odpowiedzialna jest tylko za podaną ilość, a deklarant winien prócz tego 10 procentu od przeliczonej ilości za karę złożyć.

§. 7.

Gdy zaś portorium stosuje się do rozmaitości przedmiotów, zaczęm deklaracya onychże wedle ich natury, rzetelnie następować po-

tig erfolgen, widrigenfalls außer der sich von selbst verstehenden Nachzahlung des besprochenen Portos, das vierfache desselben als Strafe erlegt werden muß.

§. 8.

Die Fortschaffung der Reisenden geschieht vorzüglich durch die ordinäre und durch Extra-Post. Die Postämter sind über die dabei zu beobachtenden Grundzüge in Ansehung der Beförderung selbst, und der dafür von den Reisenden zu fordernden Vergütung, unter dem heutigen Tage mit einer besondern Anweisung versehen.

Es ist davon in jedem Postamte ein Exemplar zu finden, welches den Reisenden auf Verlangen vorgelegt werden wird.

§. 9.

Es steht zwar den Reisenden frei, sich zu ihrer Beförderung der Lohnfuhrleute zu bedienen, doch muß die Reise mit denselben Lohnpferden fortgesetzt werden. Das Fahren mit untergelegten Lohnpferden auf einer Postroute ist durchaus unerlaubt, und zwar bei 100 Thlr. Strafe für den, der das Gespann liefert, und eben so viel für den, der sich dessen bedient. Ueberhaupt darf auf einer Reise nicht anders als mit Postpferden gewechselt werden, wenn von Angespann für Bezahlung die Rede ist.

§. 10.

Dahingegen steht einem jeden frei, sich mit eigenen Pferden oder auch mit Pferden guter Freunde, insofern sie vrentgeltlich gestellt werden, Meils legen zu lassen.

Reisende, welche mit Extrapost oder eigenen Pferden angekommen sind, können sich in der Regel mit Lohnpferden weiter befördern lassen, wenn sie sich am Orte der Ankunft drei Tage, das ist 72 Stunden lang aufgehalten haben. Hiervon macht jedoch die Residenz Berlin in so fern eine Ausnahme, daß kein Reisender, welcher daselbst mit Extrapost angekommen ist, mit Lohnpferden weiter gehen oder zurückreisen kann, und zwar ohne Einschränkung auf einen bestimmten Zeitraum.

Die im §. 9. bestimmten Strafen sind auch hier anwendbar.

§. 11.

Fuhrleute, die Reisende regelmäßig von einem Orte zum andern befördern, und damit ein eigenes Gewerbe treiben, dürfen diese Reisen nicht an bestimmten Tagen der Woche oder des Monats verrichten, auch nicht dierfürhalb eine öffentliche Bekanntmachung ergehen lassen, widrigenfalls sie für

winna, w przeciwnym bowiem razie, prócz opłacenia, iak się samo z siebie rozumie, defraudowanego portorium, poczwórna tegoż ilość za karę złożoną bydź musi.

§. 8.

Przewożenie podróżnych dzieie się szczególniej ordynaryjną i extra-pocztą. Poczt-Amty odebrały pod dniem dzisiejszym słóswną informacyą, iakich się trzymać w tey mierze powinny prawideł, tak względem przewożenia podróżnych, iako też względem żądania od nich opłaty.

W każdym Poczt-Amcie znajduje się exemplarz takowey informacyi, która podróżnym, na żądanie, pokazywana będzie.

§. 9.

Wolno wprowadzić podróżnym, użó do swey iazdy furmanki, lecz podróż temiż samemi koniami kontynuowaną bydź powinna. Jeżdżenie przepreganemi koniami najętemi pocztowym traktem, jest zupełnie zakazane, a to pod karą 100 tal. na dostawiającego zaprzęg, i pod takąż karą na używającego onegoż. Zgóła niewolno w podróży innych do przepregu brać koni, iak tylko pocztowe, skoro się używa koni za zapłatę.

§. 10.

Natomiast wolno każdemu rozkławiać na przepreg własne konie lub konie przyjaciela, skoro takowe bezpłatnie są dostawione.

Podrózni, przybywający extrapocztą lub własnym zaprzęgiem, mogą zazwyczaj najętemi koniami dalszą odbywać podróż, zabawiwszy w mieyscu przybycia przez trzy dnie, to jest przez 72 godzin. Od tego jednakże wyłącza się stolica Berlin tak dalece, iż żaden podróżny, przejeżdżający tamże extrapocztą, nie może najętemi koniami daley, lub napowródt iechać, i wprowadzie bez ograniczenia pewnego czasu pręciagu.

Postanówiono w §. 9. kary, mają i tu mieysce.

§. 11.

Furmani, podróżnych regularnie od mieysca do mieysca przewożący, i furmankę takową za proceder mający, niepowinni do tey iazdy pewnego dnia w tygodniu lub miesacu przeznaczać, ani z tego powodu publiczne obwieszczenie wydawać, gdyż w przeciwnym

diesen Eingriff in die postmäßige Beförderung, mit willkürlicher und dem Befinden nach harter Strafe nach Anleitung des §. 9. belegt werden sollen.

§. 12.

Alles und jedes den Königl. ordinairten und Extra-posten auf den Straßen begegnende oder vor ihnen herfahrende Fuhrwerk, muß ohne Ansehen der Person, dem Postillon sobald er ins Horn schlägt, unweigerlich und zwar bei 50 Thlr. Strafe anzuweihen, und darf eben deshalb Niemand, außer denjenigen, die Königl. Posten und Extra-posten befördern, sich eines Posthorns, des Postschilbes und sonstiger Insignien bedienen, bei 12 Thaler Geld- und außerdem einer 3 monatlichen Gefängnisstrafe.

§. 13.

Beleidigungen der Postbedienten, vorzüglich wenn sie im Dienste ihnen zugesügt sind, werden nach den Bestimmungen des allgemeinen Landrechts Theil II. Tit. XX. geahndet, besonders aber darf niemand bei 50 Thlr. Geld, oder verhältnismäßiger Leibesstrafe sich heikommen lassen, die Königl. ordinairten und extraordinairten Posten unterweges anzuhalten, sie mit Worten oder thätlich zu beleidigen oder zu pfänden, sondern wenn jemand über irgend einen, von dem Postillon verübten Creß oder zugesügte Beschädigung, sie bestehe worin sie wolle, sich beschweren zu können glaubt, so muß er solches bei dem nächsten Postamate ordnungsmäßig anbringen, da ihm denn durch dieses oder durch die kompetente Gerichts- Behörde, alle gesetzliche Vengnehmung zu Theil werden wird.

§. 14.

Fuhrleute und Schiffer haften in Ansehung der oberwähnten Strafen für ihr Gesinde und im Hause sich befindenden Ehegatten und Anverwandten, alle übrige für die Kontraventionen ihrer Ehegatten und Kinder und Hausgenossen, insofern diese Vergehen bei solchen Gelegenheiten verübt sind, wozu sie selbige zu gebrauchen pflegen.

§. 15.

Diese Straf- Bestimmung findet auch auf Ausländer Anwendung, sobald der Brief, das Poststück oder die Fuhr an diesseitiges Postamt berührt, oder dieses damit umgangen, oder das sonstige Vergehen innerhalb der Preussischen Grenze verübt worden ist.

Berlin, den 2ten September 1815.

Königl. Preuß. General-Post-Amt.
von Sägebarth.

razie za targnienie się na prawa pocztom wtey mierze służące, dowolney, a w miarę okoliczności, olfrey karaz w stosunku § 9. ulegną.

§. 12.

Wszelki i każdy w szczególności poiazd, spotykający na gościńcach Królewską ordynaryną lub extra-pocztę, lub przed tąż idący, powinien bez względu na iadącą osobę, pocztylionowi, skoro tenże zatrąbi, niezwłocznie ziechać z drogi, a to pod karą 50 tall., i z tego też powodu niewolno nikomu, prócz wazących Królewskie poczty i extrapocztę, używać trąbki pocztowey, herbu pocztowey i innych znaków, pod karą pieniężną 12. tall. i trzymiesięcznego więzienia.

§. 13.

Pokrzywdzenie oficyalistów pocztowych, mianowicie w służbie, karane będzie wedle postanowien Powszechnego Prawa Królewego Części II. Tyt. XX; zwłaszcza zaś nikt, pod karą pieniężną 50 tall. lub stosowną karą cielesną, niepowinien się dopuścić zatrzymywania Królewskich ordynarynych i extraordinarynych poczt w drodze, obrażenia ich słowami lub uczynkiem, lub fantowania, ale raczej, gdy ktokolwiek sądzi mieć powód uzalenia się o iakową przez pocztyliona popełnioną zdrożność i zrządzone uszkodzenie, iakiegokolwiek bądź nazwiska, powinien to w przyzwoitym sposobie zanieść do naybliższego Poczt-Amtu, od którego lub też od przynależney magistratury sądowey, wszelka sprawiedliwość podług prawa wymierzoną mu będzie.

§. 14.

Furmani i szypry odpowiedzialni są względnie rzeczonych zwyż kar, za swą czeladź, znaydującą się w domu żonę i krewnych. wszyscy zaś inni, za kontrawencye swych żon, dzieci i domowników, skoro podobne przewinienia popelnione zostaly przy takowych sprawunkach, do których ich używać zwykli.

§. 15.

To postanowienie kary stosnie się także do cudzoziemca, skoro list, sztuka pocztowa lub wóz dotyka Poczt-Amtu w tutejszym kraju, lub gdy go niemi ominął, lub inne przewinienie w obwodzie granicy Pruskiej popelnionem zostało.

Berlin dnia 8. Września 1815.

Królewsko-Pruski Gny Poczt-Amt.
von Saegebarth.

Falsche Einsechstheiler, Thaler, oder polnisch Gulden-Stücke betreffend.

Es sind in der Stadt Bromberg 2 falsche preussische $\frac{1}{2}$ -Stücke zum Vorschein gekommen, welche sich durch ein unregelmäßigeres Gepräge und vornemlich schlechte Schrift, durch eine vorzüglich hellere Silberweiße so lange sie neu sind, nach einigem Kourfieren aber durch eine der Kupfer-Farbe sich nähernde Röthe bei abgekühlten Stellen, und durch den plötzlichen Uebergang dieser Farbe zur weißen, von den ächten Münzen dieser Art unterscheiden.

Das Publikum wird vor der Annahme und Verbreitung dieser falschen $\frac{1}{2}$ -Stücke gewarnt; sämtliche Polizisten und Kassieranten aber werden beauftragt, beim Erscheinen derselben ihrem Ursprunge nachzuforschen, und ihre gemachte Entdeckung uns ungesäumt anzuzeigen.

Bromberg, den 10. Oktober 1815.

Königl. Preuß. Regierungs-Kommission des Bromberger Departements.

„Belehrung zu Verhütung und Erkennung des Entstehens der Lungenfäule bei dem Rindvieh.“

Wenn gleich uns noch keine Anzeige gemacht worden ist, daß sich etwa in dem hiesigen Departement die Lungenfäule bei dem Rindvieh bemerken läßt, so erfordert doch die Gefährlichkeit dieser Krankheit, daß schon ihr Entstehen in Zeiten verhütet werde. In dieser Absicht bringen wir die folgende, in dem Königl. Ostpreussischen Regierungs-Amtes-Blatte No. 43. befindliche Belehrung, hiedurch zur allgemeinen Kenntniß, mit dem Wunsche, daß dieselbe aufs sorgfältigste benutzt werden möge.

Bromberg, den 12ten Oktober 1815.

Königl. Preuß. Regierungs-Kommission des Bromberger Departements.

In mehreren Orten der Provinz zeigt sich unter dem Rindvieh die Lungenfäule.

Dieses giebt uns Veranlassung, dem Landmann das Nöthige über diese Krankheit zur Kenntniß zu bringen.

Względem Falszywych Złotówek.

W mieście Bydgoszczy okazały się dwie fałszywe Pruskie Złotówki, które się od prawdziwej monety tego rodzaju różnią, że są nieregularnie bite, że zły napis i zbyt jasną białość mają, tudzież że po niejakim obiegu czerwoność podobna do koloru koprowiny po wytartych miejscach się przebiła, i zbyt nagle się zbiałym kolorem fączy. —

Ostrzega się przeto Publiczność, aby takowych fałszywych złotych nieprzyjmowała, i w dalszy kurs niepuszczała, Urzędnikom zaś Policjynym i Kassaowym zaleca się, aby przy okazaniu się takowych, pierwszostkowego ich weyścia w kurs troskliwe dochodziły, i w razie odkrycia takowego nas o tem zawiadomiły. —

Bydgoszcz, d. 10 Października 1815.

Królewsko Pruska Kommissya Regencyjna w Deptcie Bydgoskim.

Nauka względem uniknienia i poznawania zarodu zgnilizny płuc bydła.

Lubo nie jest nam wiadomo, aby się w Departamencie tutejszym choroba zgnilizny płuc bydła okazała, niebezpieczeństwo jednak tej choroby wymaga, aby wszczęciu się jej wcześniej zapobiegano. Z tego względu podajemy Publiczności w Dzienniku Urzędowym Królewsko Wschodnio Pruskiej Regencyi w Nrze 43 umieszczoną, następującą Naukę do wiadomości, życząc, ażeby z niej w razie potrzebnym należycie korzystała. —

Bydgoszcz, d. 12. Października 1815.

Królewsko Pruska Kommissya Regencyjna w Deptcie Bydgoskim.

W wielu okolicach Prowincyi okazuje się pomiędzy bydłem choroba zgnilizności płuc.

To daje nam powód do wskazania Wierśniakom środków zaradczych, według któ-

In den Ursachen dieser langwierigen Lungen-Entzündung, worin das Wesentlichste der sogenannten Lungenfäule besteht, zählt man gewöhnlich schlechte, niedrige, saure, verdorbene Weide, in den Frühling-, Sommer- und Herbstmonaten, und den Genuß eines in nassen Jahren verdorbenen, dumpfig gewordenen, mit Schlamm und andern schädlichen Dingen verunreinigten Heues, Strohes, und auch dergleichen Körner in den Wintermonaten, bei sonst noch mangelnder Pflege.

Was solche schlechte Weiden in der Regel bewirken, wird auch bei anhaltender Nässe und dadurch entstehende Ueberschwemmungen auf sonst gesunden Weideländern hervorgebracht, weil sie unter solchen Umständen verunreiniget und verdorben, mithin zu den ungesundesten Weiden verändert werden.

So weit es zu ermitteln gewesen, haben die durch die diesjährige anhaltende nasse Bitterung verdorbenen Weiden, im Verein des herrschenden Wechfels von sehr großer Wärme zu einer sehr kühlen, beinahe kalten Temperatur, auch die Veranlassung zu Entstehung der jetzt in der Provinz herrschenden Lungenfäule gegeben.

Diese Ursachen haben noch nicht nachgelassen, sie herrschen vielmehr allgemein und dauernd, daher ist die Besorgniß, daß sich die Krankheit noch mehr verbreiten und allgemeiner werden könne, sehr begründet, besonders wenn man berücksichtigt, daß an vielen Orten das Heu und Stroh, durch die Nässe verdorben, zur Winterfütterung verwandt werden möchte.

Bei der häufigen Eddellichkeit dieser Krankheit, welche oft die Hälfte einer Heerde wegrafft, und bei dem wenigen Vortheil, den die Anwendung der Arzneien gegen dieselbe zu schaffen im Stande ist, kann dem Landmann daher nur die angelegentlichste Sorge aufsein Vieh empfohlen werden, um die Ursachen zur Erzeugung dieser Krankheit, so weit man solchen begegnen kann, zu entfernen.

Eine Veränderung der frühern Fütterung und Tränkung, besonders an solchen Orten, wo beide, Weide und Wasser, verdorben und verunreinigt sind, bleibt daher wohl das Wesentlichste, weil reines Wasser zum Trinken, bessere und gesunde Nahrung mit sorgfamer Wartung und Pflege in luftigen, geräumigen, gesunden Ställen, zur Erhaltung des Viehes überhaupt, und zur Vor-

rych przy okazaniu się tey choroby postępować sobie mają.

Pomiedzy szczegolnieysze przyczyny tey nader długiey choroby zapalenia płuc, z którey tak nazwana prawdziwa zgnilość płuc wynika, liczyć należy nie tylko zte, niskie, kwaśne, i w Wiosnie, Lecie, tudzież Jesieni zepsute pasze, ale nado w Latach wilgotnych zepsute, stęchłe, mułem lub innemi szkodliwemi rzeczami zapługawione siano i słomę, tak iak obok złego pielegnowania bydła używanie ziarn podobnie zepsutych.

To co zte pastwiska powszechnie sprawiają, rozciąga również przy ciągłej mokrości, i zjadł wynikłych wylewach i na zdrowe, które w takowym razie nieczystością się napęlniają, psują, i następnie w nayniezdrowsze się zamieniają.

Tyle ile dotychczasowe badania okazały, jest przyczyną panującej teraz w tey tu Prowincyi choroby zgnielizny płuc pomiedzy byłtem, zepsucie przez ciągłą tego roczną wilgoć paszy, tudzież ustawiczna przemiana upałów w chłodne a nawet i zimne powietrze.

Powody te ieszcze nieustały, panują one owszem powszechnie i ciągle, obawa zatem aby się ta choroba bardziey nierozszerzała i powszechną się niestała, jest słuszną, zwłaszcza gdy się zastanowimy że w wielu miejscach przez Wilgoć zepsute siano i słoma na paszę zimową służyć może.

Wielki Pomor, który choroba ta sprawia, tak, że częstokroć połowa trzody ginie, z iedney słabość skutku z używanych lekarstw przeciwko teyże, z drugiey strony jest powodem do zwrócenia bacności Rolników na należyte pielegnowanie bydła, i na odwracanie tyle ile jest w mocy ich tych przyczyn zrządać mogących też chorobę. —

Odmiana dawnieyszey paszy, i napoiu, szczegolniey tam gdzie oboje to jest pasza i woda zepsuciu i zapługawieniu podpadły, jest więc naygłownieyszym środkiem ratunku, ile że czysta woda do napoiu, lepszy i zdrowy pokarm, tudzież należyte pielegnowanie bydła w przewiewnych, obszernych, i zdrowych Uterach, naymocniey do utrzymania

lungung der Entstehung dieser Krankheit zuerst und besonders dienet.

Das aber auch hiebei die Wartung und Pflege, das Einhalten des Viehes bei anhaltend regnerer, kalter Witterung, spätes Austreiben zu der Weide, und frühes Abführen von derselben, zeitiges Einstallen bei ungünstiger Herbstwitterung, und öftere Reinigung des Viehes durch Striegeln und Abreiben mit Strohwischen, mehr als sonst nöthig, und vor allem die Fütterung mit verdorbenem Heu, Stroh, Körnern im Winter und in engen dampfgen Ställen zu vermeiden ist, darf den Landwirthen kaum in Erinnerung gebracht werden.

Diese Behandlung, und bei eintretender Krankheit schleunige Hilfe eines Sachkundigen, besonders die Anwendung eines Aderlasses und Ziehung eines Haars, bei allen Thieren der Rindviehheerde gleich im Anfange der Krankheit, mit der schnellsten und sorgfältigsten Absonderung des kranken Viehes vom gesunden, werden die weitere Erzeugung und Ausbildung dieser Krankheit oft unterdrücken.

Mit Nutzen kann ein Mehltrank, oder eine starke Abkochung von Quackwurzeln, mit etwas Kochsalz gemischt, an die Stelle des gewöhnlichen Tranks, vorzüglich in diesem Zeitraum, aber auch während der ganzen Dauer der Krankheit empfohlen, alsdann aber auch statt des Kochsalzes jene Tränke mit Vitriolssäure angenehm säuerlich gemacht, gereicht werden.

Es ist aber zu beklauern, daß die gewöhnliche Aufmerksamkeit selten zureicht, die ersten Zeichen der eintretenden Krankheit, mithin den Anfang derselben zu bemerken; ja das langsame und bemerkbare Fortschreiten derselben, läßt oft das Uebel mit der Gefahr kaum wenige Tage vor dem Hinsinken des Thieres wahrnehmen, und die Hilfe kommt fast immer mit dem erkannten Uebel zu spät.

Ein rauher, kaum merkbarer, oft häufiger, oft auch seltener Husten, bei seltnerem Wiederkehren, wenigerem Nachlaß im Fressen, und bedeutender Veränderung der Milchabsonderung bei den Kühen, gehen längere oder kürzere Zeit, oft wochenlang, bei den von der Lungenfäule ergriffenen Thieren voraus, ehe der Husten sich durch die Heftigkeit erst allgemein zu erkennen giebt. Mit dieser Heftigkeit zeigen die Thiere alsdann ein schnelleres, kürzeres, mühsameres Athmen, und schlagen mit den Flanken. Daher verdient jeder unbedeutend scheinende Husten in einer Rindviehheerde

go, a nawet do zapobieżenia tey chorobie, się przyczynia.

Ze iednak przytem dogadzanie i pielgnowanie bydła, zatrzymywanie go w czasie dżdżystym, i zimnym, pozne wygananie na pastwiska, i rychte przypędzanie, tudzież wczesne zapędzanie do obor w przykrym czasie Jesieni, częste czyszczenie grzeblm, i obcieranie wiechciem słoniannym bydła, bardziey iak kiedykolwiek iest potrzebnym, paszenie zaś zepsutym Siennem, Stomą, ziarnem w czasie zimy, i w oborach szczupłych i stęchtych unikaniem bydź powinno, zdaie się że Rolnikowi przypominanem bydź niepotrzebuie. —

Przez takowe obchodzenie się z bydłem a przy wszczęciu się choroby przez prędką pomoc znaiącego się na nię, osobliwie zaś przez puszczenie krwi, i zaciągnięcie zawłoki wszystkiemu byd u całej trzody, tudzież przez prędkie i staranne odłączenie chorego bydła od zdrowego, zapobiezie się częstokroć chorobie i dalszemu iey rozżerzeniu się.

Z pożytkiem można zamiast zwykłego napoju dla bydła, polewki z Młaki lub wody mocno z perzem przegotowanej i nieco osoloney, szczegolniey zaś w początkach a nawet i przez cały ciąg choroby używać, w tedy iednak zamiast solą, kwasem wityriolowym doprawioną bydź powinna. —

Ubolewać przeciez nad tym trzeba, że pomimo zwyczajney bacznosci rzadko się udaje, aby pierwsze znaki ws czynaiącey się choroby i początek iey dostrzedz można, postępn wolny i nieznaczny nawet, staie się przyczyną, że chorobę z samem iuż niebezpieczeństwem zaledwie dni kilka przed pomorem bydłęcia się dostrzega, a na ten czas wszelka iuż pomoc iest za późną.

Chrapowaty, nieznaczny, niekiedy częsty a czasem i rzadszy kaszel, przy rzadszym żuciu, zmniejszoney chętcie żarcia, tudzież przy małym zmianie w wydawaniu mleka a krów, poprzedzaią dłużej lub kródsze, a nawet i kilka tygodni samą chorobę zgnielizną płuca, a to nim się kaszel przez ostrosę swą powszechniey da poznac. —

Przy tym mocnym kaszlu odychaią bydłęta szybkoey, kródszey, lecz zarazem i trudniey, tudzież robią bokamy.

die größte Aufmerksamkeit und die schleunigste Untersuchung eines Sachkundigen. Er zeigt den Anfang des entzündlichen Leidens der Lungen, und beim Mangel anderer in die Augen springender Abweichungen vom gesunden Zustande, den Anfang der Lungenfäule.

Dieses ist nun die Zeit, wo die Befolgung jener Vorschriften und die Kunst des Sachkundigen biswellen noch Nutzen schaffen können.

Sind die Lungen in der Behinderung ihrer Verrichtungen und in der Zerrüttung ihrer organischen Gebilde, bis zu der erwähnten mehr wahrnehmbaren Heftigkeit des Hustens vorgeückt, dann bleiben alle Versuche zur Heilung in der Regel fruchtlos; doch ist zur Erhaltung des noch gesunden Blutes, das angezeigte Verhalten und Verfahren, vorzüglich aber die schnelle Absonderung der kranken von den gesunden Thieren, bis zur benötigten Seuche beizubehalten.

Mit der Heftigkeit des Hustens wird das Athmen immer beschwerlicher, feuchend, röchelnd. Der Athem wird äbelriechend, eine stinkende Fauche schießt aus der Nase, die Augen werden trübe, das Wiederkauen, die Fresslust, und die Witzabsonderung fehlen gänzlich. Die Thiere stehen anhaltend aufrecht, athmen in dieser Stellung mit Anstrengung, legen sich endlich kurz vor dem Erstickten nieder und sterben.

So schwer die Erkennung dieser Krankheit im Anfange ist, so deutlich sind die Zeichen davon nach dem Tode.

Das längere oder kürzere Leiden der Lungen hat mehrere oder weniger, kleine oder größere Stellen ihres organischen Gebildes verändert. Diese sind aufgetrieben, hart, in eine feste Masse verwandelt, schwer, und geben den Lungen dadurch eine ungewöhnliche Größe und Beschaffenheit. Solche Stellen sind beim Durchschneiden in den meisten Fällen hart, zeigen eine gebildete feste Fleischmasse, die wie mit Knorpeln durchwachsen ist, haben ein rothes und gelbes, oder weißes marmorirtes Ansehen, oft findet man aber auch eine sulzige Masse. Es finden sich darin Stellen mit einer klaren, gefärbten, oder jauchigten Flüssigkeit. Die Brusthöhlen und der Herzbeutel enthalten beträchtliche Wasseranhäufungen. Das Rippenfell ist mit den Lungen stark verwachsen, die übrigen Eingeweide sonst gesund.

Każdy przeto nieznanie wydalający się kaszel w trzodzie bydła, na największą baczność i największe badanie znawców zasługuje. Wskazuje on bowiem początki ciężkiej zapalenia płuc, tak iak inne oku podpadające oznaki nadwątlenia zdrowia, zgaśnięcie płuc. —

W tedy jest czas gdzie użycie tych przepisów i sztuka znawców niekiedy pożytek przynieść może.

Jeżeli już płuce nie są zdolne odpowiadać przeznaczeniu swemu, i jeżeli zniszczenie organicznego ich składu wyprawilo bydło w gwałtowny kaszel który się dostrzega, na ten czas zwykle wszelkie środki są bezskutecznymi, dla utrzymania jednakże zdrowego ieszcze bydła, potrzebnym jest koniecznie wyżej wskazane postępowanie, szczególnie zaś należy aż do końca zarazy chore bydło od zdrowego mieć odosobnione.

Z gwałtownością kaszlu wzrasta coraz bardziej chrapawość, trudność, a nawet i nieprzyjemność oddechu bydłecia, z nosa idzie płyn surowliwy, oczy nabierają postaci smutnej, żucie nareście, ochota do żarcia i puszczanie mleka zupełnie ustaie. — Bydłota te stoją ustawicznie, oddychają w położeniu tym z trudnością, krotko na koniec przed uduszeniem i zdechnieniem kładą się na ziemię.

Im ciężey rozpoznac tę chorobę pierwsiakowo można, tym wyraźniejszy okazują się iey oznaki po śmierci.

Dłuższe lub krótsze cierpienie płucy odmiienia więcej lub mniej, rozmaite miejsca składu iey organicznego, które nabrzmiewają, twardną, w tęgą Massę się zamieniają, wagi nabierają, i przez to nadzwyczajną wielkość i szczególniejszy skład płucy nadają.

Miejsca takowe są nayczęściey przy rozryzaniu twarde, okazują wydaną tęgą masę mięsistą, która iakby chrząstkami poprzerastaną byłą się zdaie, mają zaś kolor biały i żółty, czyli biało-marmurowaty, częstokroć nawet znajduie się tam massa zsiadła. Daley znajdują się w nich komorki płynem klarownym, kolorowym lub ropą napełnione. Dołki piersiowe i błonie około serca mają w sobie znaczną ilość wody. Błotka wręście żebrowa jest z płucami bardzo zrosła, inne zaś wnętrzności są zdrowe.

Bis jetzt hat sich diese Krankheit nicht, wie der Milzbrand, auf den Menschen übergetragen, doch ist der Zweifel, daß sie sich unter Umständen auf anderes Vieh übertragen könne, noch nicht ganz gehoben, daher die schnelle und strenge Absonderung des Kranken von dem gesunden Vieh hiermit nochmals dringendst empfohlen wird.

Königsberg, den 17ten September 1815.

Polizei-Deputation der Königl. Ost-Preussischen Regierung.

Dotychczas nieprzeniosła się, iak na przykład zapalenie śledziony, choroba ta na ludzi, wątpliwość iednak, aby się według okoliczności innemu bydłu niekomunikowała, nieustała ieszcze zupełnie, dla tego też szybko i ściśle odłączenie chorego od zdrowego bydła, niniejszym raz ieszcze iako najmocniej się poleca.

Królewiec, dnia 17, Września 1815.

Deputacya Policyjna Królewsko-Wschodnio-Pruskiej Regencyi.

Land- und Hauswirthschaftliche Nachrichten.

„Syrop; Fabrikation aus Kartoffel-Mehl.“

Obgleich die jetzt wohlfeileren Zuckerpreise, die Surrogate entbehrlich zu machen scheinen, so ist doch die Fabrikation eines sehr wohlfeilmeckenden Syrops aus Kartoffelmehl sehr zu empfehlen, da sie sehr leicht ist und besonders dem Landmann einen wohlfeilern angenehmen Genuß verschafft.

Nach häufig angestellten Versuchen über die Verbesserung und Vereinfachung der Produktion des Kartoffel-Syrops hat man gefunden, daß ein Apparat, welcher aus einem flachen verzinnnten kupfernen Kessel mit einem hohen Aufsätze von Holz besteht, besonders geeignet ist, ein besseres Produkt in weit kürzerer Zeit und mit Ersparung an Brenn-Material zu liefern.

Bis jetzt befürchtete man, und nicht ganz ohne Grund, daß die Kochung des Syrops in metallenen Gefäßen, wegen Verunreinigung des Produkts mit Metalltheilen, der Gesundheit nachtheilig werden könnte. Der jetzt erfundene Apparat hebt diese Besorgnis, da der Zutritt der Luft, welche großen Einfluß auf die Lösbarkeit des Metalls in den Säuren hat; ganz wegfällt, der größte Theil der Stüßigkeit in dem hölzernen Aufsätze gekocht wird, und nur wenig, da wo das Feuer zum Kochen unmittelbar auf das Metall wirkt, damit in Berührung kommt. Dieser Apparat empfiehlt sich noch durch seine Einfachheit und Wohlfeilheit, da nur wenig Kupfer dazu erfordert wird, und das Ganze von jedem Kupferschmelde und Würtlicher gefertigt werden kann.

Rolnicze i domowe Wiadomości gospodarcze.

Fabrykacya Syropu z Mąki Kartoflaney.

Lubo by się przy terażniejszym niskiej cenie Cukru, bez innych surogatów być można, fabrykacya iednak smakowitego Syropu z mąki kartoflaney dla łatwości sposobienia się zaleca, szczególniej zaś wieśniakom tani i przyiemny użytek przynosi.

Po wielu doświadczeniach zmierzających do polepszenia i prostszego produkowania Syropu kartoflanego, przekonano się: że naczynie które się z płaskiego pobielanego miedzianego Kotta, i z wysokiego u wierzchu postumentu drewnianego składa, szczególniej służy do sposobienia lepszego produktu w daleko krótszym czasie, i z oszczędzeniem drzewa.

Dotychczas obawiano się nie bez przyczyny, ażeby przy gotowaniu Syropu w naczyniach metalowych, części śniedziste się z produktem tym niełączyły, a tak aby zdrowie ludzkie na tem niecierpiało. Ten teraz wynaleziony Apparat usuwa wszelką obawę, gdy powietrze, które tak wielki ma wpływ na rozwołnianie metalu w kwasach, przystęp zupełnie utracą, większa część bowiem płynu w drewnianym postumencie się gotuje, i tam tylko w małej części do metalu dochodzi, gdzie moc ognia bezpośrednio na metal działając gotowanie sprawia.

Apparat ten i z tego się ieszcze zaleca, że iest prosty i tani, ile że bardzo mało po-

Der ganze Apparat besteht in einem kupfernem Kessel, wohlverzinnt, von 18 Zoll im Durchmesser und etwa 5 Zoll hoch, mit einem ausgeschweiften Rande. Unten an diesem Kessel ist eine Ableitungsrohre, mit einem hölzernen beweglichen Hahn verschlossen. Auf diesem Kessel wird ein hölzerner Cylinder festgenietet, der mit zwei eisernen Bändern versehen etwa 13 Zoll hoch ist.

Dieser Apparat wird so eingemauert, daß er mit dem ausgeschweiften Rande auf den Steinen ruhe, der Boden aber und die noch übrige Seitenfläche frei vom Feuer berührt werden.

Nachwärts wird die Mauer von dem hölzernen Theile des Gefäßes etwa einen Zoll entfernt gehalten, und der dadurch entstehende leere Raum wird mit Asche oder Kohlenpulver ausgefüllt, welches zur Abhaltung der Hitze, wodurch der hölzerne Theil leiden könnte, nothwendig ist.

In diesem Apparate lassen sich 40 Pfund Kartoffelmehl auf einmal zu Syrop verarbeiten, und kann man in einem Tage darin vier bis fünfmal kochen, folglich täglich 200 Pfund Kartoffelmehl in Syrop verwandeln.

Um 40 Pfund Kartoffelmehl zu Syrop zu verarbeiten, bringe man 48 Berliner Quart Wasser in dem Apparate zum Sieden, und schütte 40 Loth Schwefelsäure, welche vorher mit 4 bis 5 Theilen Wasser verdünnt werden muß, in kleinen Portionen hinein. In dieser siedenden, mit der Säure gemischten Flüssigkeit, wird nun nach und nach, unter öfterm Umrühren mit einem hölzernen Spatel, das Kartoffelmehl geschüttet. Wenn diese Masse eine halbe Stunde gekocht hat, wird sie klar werden, und dann braucht sie nicht mehr gerührt zu werden.

Das während dem ganzen Kochen verdampfende Wasser, wird immer wieder durch anderes ersetzt. Durch das Abzugs-Rohr wird etlichemal etwas Flüssigkeit abgelassen, um die darin noch enthaltenen Särketheile in die kochende Masse zurückzugeben, damit dieselben auch zerseht werden. Diese Masse muß 2 bis 2½ Stunden bei gleichem Feuer kochen.

Diese gekochte Masse wird in ein anderes Gefäß gebracht, und man nimmt nun auf jedes Loth Schwefelsäure Ein und ein halb Loth ganz fein gestogene Kreide und schüttet diese nach und nach in die Masse, weil sie noch warm ist. Dies

trzebuie miedzi, i każdy Kotlarz i Bednarz zrobić go potrafi.

Cafe to naczynie składa się z miedzianego Kotta dobrze pobielanego, 18 cali w średnicy a 5 cali wysokości mającego, z brzegiem wygiętem. Przyspodzie tego Kotta jest odchodowa rurka drewnianym ruchomym kurkiem samknęta.

Na ten Kocioł przybiła się Cylinder dwiema żelaznemi obręczami obwiedziony, i 13 cali wysokości mający. To naczynie musi być tak wmurowane, ażeby się brzegami wygiętymi na ceglach opierało, spodek zaś i boki aby ogień wszędzie należycie dotykał.

Od drewnianego naczynia powinien być przynajmniej na cal mur oddalony, miejsce zaś to otwarte, powhno albo popiołem albo prochem węglannym być zapełnione, dla wstrzymania gorącości, któraby mu szkodzić mogła.

W naczyniu takowym można 40. funtów kartoflanney Mąki o jeden raz na Syrop zamienić, aże cztery do pięciu razy w dniu jednym w nim gotować można, przeto też 200. funtów kartoflanney Mąki, da się na Syrop na dzień przerobić.

Cchąc przerobić 40. funtów Mąki kartoflanney na Syrop, trzeba wlać w Apparat ten do warzenia 48. kwart Berlińskiich wody, i 40. lotów kwasu siarczanego w czwartey do piątey części wodą dobranęgo, który tylko w małych częstkach wpuszczać można.

W ten warzący się i z kwasem zmieszany płyn, wsuwa się powoli (mieszając ustawicznie kopyścią drewnianą) Mąka kartoflan-na.

Skoro po półgodzinnem gotowaniu Massa ta się sklaruje, na tenczas już daley mieszana być niepotrzebuie,

Przez parowanie w czasie gotowania ubytą wodę, należy zastąpić dolewaniem świeżey. Rurką odchodową wypuszcza się niekiedy trochę wilgoci, a to dla tego: ażeby znajdujące się tam jeszcze cząstki krochmalne, w warzącą się Massę w celu rozpuszczenia, wlać na powrót można. Massa ta powinna dwa do półtrzeci godzin przy równym zawsze ogniu się gotować.

muß aber sehr allmählig geschehen, weil es stark aufbrauset und schäumt, — dabei muß die Masse öfters umgerührt werden. Die völlige Abstumpfung oder Neutralisation der Säure ist geschehen wenn das Hinelnuschütten der Kreide kein Aufbrausen mehr verursacht.

Hierauf läßt man die Masse 2½ Stunde ruhig stehen, unter welcher Zeit sich der durch die Schwefelsäure und Kreide gebildete Seienit (Gyps) niederschlägt. Die Masse wird nun durch ein Leinentuch geklärt, und in eine Pfanne oder Kessel zum Abdampfen gebracht.

Bei einem nicht zu starken Feuer verdampft man die Flüssigkeit bis zur dünnen Syrops-Konsistenz, worauf man sie wieder in ein Gefäß bringt, und in demselben einige Tage stehen läßt.

In dieser Zeit wird sich noch ein Theil Seienit abscheiden, welcher in der dünnen Flüssigkeit gelöst enthalten war, und wovon nun der klare Syrop abgezapft, der Rückstand aber nachmals filtrirt und zur starken Syrops-Konsistenz eingekocht wird.

Der hiedurch gewonnene Syrop ist eben so gut als der von Zucker abgegangene, und ist wenigstens um die Hälfte wohlfeiler, auch zum Einmachen von Früchten und andern wirthschaftlichen Bedürfnissen brauchbar.

Tak zgotowana Massa przenosi się w inne naczynie, i gdy jeszcze jest ciepłą wsypać należy na nią drobno utłuczoną kredę, rachując iey półtora łota na ieden łot siarczannego kwasu. To jednak bardzo zwelna czynić należy, ile że się przez to zbyt burzy i szumi. Przytem trzeba Massę często mieszać. Zniszczenie czyli Neutralizacya kwasu jest dopełniona, kiedy sypanie kredy burzenia dalszego niesprawia.

Potém Massą tą przez dwa i ćwierć godzinę spokojnie stać powinna, aby przez ten czas utworzony z kwasu siarczannego i kredy Gyps należycie opadł. Daley sklarowawszy Massę tę przez lniany płatek, wlać ją w Rądel lub Kociołek dla wyparowania należy.

Przy wolnym ogniu, wyparuie plyn ten aż do stopnia zamienienia się w cienką Substancją syropową, która się w przygotowane do tego naczynie wlewa, i w nim przez dni kilka stać powinna,

W tym czasie odłączy się jeszcze część Gypsu, który się rozpuszczony w cienkim płynie znajdował, i z którego się wyklarowany Syrop ściąga, reszta zaś pozostała powinna być jeszcze przeważana i w gęstą Substancją syropową zamieniana.

Tym sposobem zrobiony Syrop jest równie smaczny iak cukrowy, a przynajmniej w połowie od tamtego tańszy, do smażenia zaś fruktów i innych potrzeb gospodarskich wyborny.

Öffentlicher Anzeiger.

Beilage des Amts-Blatts No. 12. der Königl. Bromb. Regierung.

No. II.

Bromberg, den 20. Oktober 1815.

Publikandum.

Zur Bildung der Stamm-Mannschaften für das zweite Posen'sche Landwehr- & Kavallerie-Regiment sollen im Wege der öffentlichen Licitation Zwanzig Dienstpferde und Fünfzig komplette Reizeuge nebst Zubehör so wie Fünfzig wollene Unterdecken (Wollacke) ohne Nath, gehörig gewalkt, 5 Pfund an Gewicht, 3 Ellen breit und $3\frac{1}{2}$ Ellen lang, beschafft werden.

Es ist hiezu ein Termin auf Montag den 23ten Oktober d. J. Vormittags um 10 Uhr, im hiesigen Königl. Regierungs-Gebäude anberaumt, und werden diejenigen, welche diese Entreprise zu übernehmen wünschen und eine hinlängliche Kaution zu bestellen im Stande sind, hiemit aufgefordert, sich gedachten Tages hier einzufinden, die näheren Bedingungen zur Licitation zu vernehmen und hiernächst ihre Gebote zu verlautbaren.

Wer die gehörige Sicherheit im Licitations-Termin nicht nachweisen kann, wird zur Licitation nicht zugelassen.

Schriftliche Submissionen werden ebenfalls gestattet, sie müssen aber zeitig vor dem Termin, mit gehöriger Sicherheit belegt, eingeschickt werden.

Der Mindestfordernde hat den Zuschlag zu gewärtigen. Die zu stipulirende Zahlung wird in den zu bestimmenden Terminen prompt geleistet werden.

Bromberg, den 24. Sept. 1815.
Königl. Provinzial-Krieges-Kommission des Bromberger Departements.

Obwieszczenie.

Dla uekwipowania zakładu Pułku 200 milicyi kawaleryi Wielkiego Xięstwa Poznańskiego, zakupione być mają przez licytacyą publiczną 20 koni służbowych, i na 50 koni kompletne narzędzia z wszystkimi do tego należytościami, tudzież 50 wełnianych der niezszywanych 5 funtów wazących, 3 łokcie szerokich i $3\frac{1}{2}$ łokcia długich.

Termin do licytacyi tey, przeznaczony jest na Poniedziałek

dnia 25. Października r. b. o godzinie 10tej zrana w domu tuteyszey Królewskiej Regencyi, wszyscy więc, którzy Entrepryzy tey podjąć się życzą, i dostateczną okazać będą wstanie rękomyją, winni się w dniu i miejscu przeznaczonym stawić, a natenczas warunki im bliżej wskazane, i podania ich do Protokołu przyjęte będą.

Ten, któryby dostateczney Rękomyi w terminie licytacyinym niebył wstanie stawić, do licytacyi przypuszczony niebędzie.

Zgłoszenia się do licytacyi pismienne są dozwolone, powinny iednak opatrzone w należyte Rękomyie wczasie przed terminem licytacyi być nadesłane.

Naymniey żądającemu, Entrepryza przyznana zostanie. Zapewniona zaś wypłata w terminach oznaczonych punktualnie uiszczoną będzie.

Bydgoszcz, dnia 24. Września 1815.
Królewsko Prowincjonalna Komisya Woienna w Dept. Bydgoskim.

Bekanntmachung.

Der Lichtbedarf der hiesigen Königl. Regierung für die bevorstehenden Wintermonate, ohngefähr in sechszig Stein a 33 Pfund bestehend, soll durch Licitation beschafft werden, und es ist dazu der

28ste des laufenden October Monats

im Regierungs-Sekretariate zum Termin bestimmt worden. Lieferungslustige werden eingeladen, sich alsdann daselbst einzufinden, die näheren Bedingungen zu vernehmen, sich mit Proben zu versehen, und bei annehmlichen Offerten des Zuschlages und der Genehmigung gewärtig zu sehn.

Bromberg, den 14. October 1815.

Königl. Preuß. Regierungs-Kommission
des Bromberger Departements.

A u s z u g

Es wird hiermit öffentlich bekannt gemacht, daß das Dorf Czekanowo im Michelauschen Kreise Bromberger gerichtlichen Departements in der Bobrower Gemeinde belegen, dem Herrn Felix v. Karwat, in Czekanowo wohnhaft, und den Erben des verstorbenen Michael v. Karwat, namentlich, den minderjährigen Josephina und Alexander v. Karwat eigenthümlich zugehörig; deren Vormund die Mutter Frau Helena v. Karwat, gebörne v. Białobłocka aus Straßburg, und der Neben-Vormund oberwähnter Herr Felix v. Karwat ist, welches Dorf gegen Morgen mit dem adelichen Guthe Wichulce, gegen Mittag mit Bobrowo, gegen Abend mit dem adelichen Guthe Wadzyn, und gegen Mitternacht mit den adelichen Güthern Tomke gränzt, cu die Rybinskischen Eheleute von Johannis 1815 bis dahin 1816 verpachtet, wird mit den Zugehörungen Janowo und Zarawka, mit allen Stüchern, Wiesen, Wäldern, Wirtschaftsgebäuden mit den Fischereien auf dem, genannt,

Obwieszczenie.

Na czas nadchodzących zimowych miesięcy, mają być potrzebne świece, dla tutejszy Królewskiy Regency, w ilości około sześćdziesiąt kamieni a 33 funtów kamień, drogą publiczney licytacyi dostarczone. Licytacya ta odbywać się będzie w Sekretaryacie Regencyi

na dniu 28. m. i r. b.

Wzywa się za tém wszystkich ochotę podjąć się tej Antrepryzy mających, aby się w spomionym terminie i miejscu z potrzebnyimi probami stawili, gdzie o warunkach bliżey zawiadomieni zostawszy, przybicia i potwierdzenia licytacyi przy pomiernych cenach, spodziewać się mogą.

Bydgoszcz, dnia 14. Października 1815.

Królewsko Pruska Kommissya Rządząca Departamentu Bydgoskiego.

W y c i a g

Do publiczney podaie się wiadomości, że wieś Czekanowo Powiecie Michałowskim Departamencie Bydgoskim w Gminie Bobrowskiej położona, Ur. Felixa Karwata w Czekanowie zamieszkałego i sukcesorów ś. p. Michała Karwata mianowicie nieletnych Jozefiny i Alexandra Karwatów dziedziczna, których opiekunką jest matka Ur. Helena z Białobłockich Karwatowa z Brodnicy, pod opiekunem zaś wspomniouy Ur. Felix Karwat, na wschód z wsią szlachecką Wichulcem, na południe z Bobrowem, na zachód z Wadzynem wsią szlachecką i na północ z dobrami szlacheckimi Tomki granicząca, od S. Jana 1815 do tegoż dnia 1816 Małżonkom Rybinskim zadzierżawiona, wraz z przyległościami Janowemi Zarawką z wszystkimi gruntami, łąkami, lasami, budynkami, wszystkim łowienia ryb na jezi-rze Małe zwanym, zgółta z wszystkimi oprawami i dochodami, względnie

kleinen See, überhaupt mit allen Rechten und Einkünften, wegen zurückgelassenen Zinsen zu fünf Prozent, vom 1sten Januar 1801 nach dem Erkenntniße vom 21sten April 1802, von drei Theilen eines Capitals 14,115 Floren 18 Gr. 6. Pf. in einer öffentlichen Licitation verkauft werden, und dieses auf Verlangen der Johanna, gebornen v. Karwat und Adama v. Kolbetschischen Eheleute aus Grabce Mlawischen Kreises, der Josephine und Johann v. Kraszewskiischen Eheleute aus Bachorzewa Lipnoer Kreises und der Josephine v. Karwat, ebenfalls aus Grabce, für welche der Rechts-Anwalt Herr Rafalski beim Tribunal zu Bromberg erscheinen wird. Das Protocol der Beschlagnahme dieser Güter ist den 19ten Juni dieses Jahres aufgenommen, dessen eine Abschrift dem Herrn Plewkiwicz zu Straßburg, Stellvertreter des Bürgermeisters der Stadt Straßburg den 19ten Juni d. J., und die andern dem Herrn Malinowski Greffier beim Friedens-Gerichte Michelauer Kreises, den 22ten Juni d. J., eingehändigt, im Bureau des Conservators Bromberger Departements den 21sten July d. J., und in der Kanzley des Civil-Tribunals Bromberger Departements, den 12ten August 1815 eingeschrieben worden.

Die erste Publikation zum Verkauf erwähneter Güter, wird am Orte der Sitzungen des Civil-Tribunals Bromberger Departements in Bromberg den Neunten October 1815 erfolgen.

Auf diesen Termin werden die Güter dem Tribunal-Advokaten Rafalski für 42,000 Floren polnisch zugeschlagen, und der Termin zum vorbereitenden Zuschlag auf den 13ten November 1815. Vormittags um 10. Uhr anberaumt.

Unterschrieben Rakowski,
Greffier beim Civil-Tribunal Bromberger
Departements.

Die richtige Uebersetzung bescheinigt hiemit
F. W. Pollzynski
Tribunals-Archivist und Translator.

od trzech części kapitału 14,115 Złt. 18 gr. 6 fen. z prowizyi po 5 od sta od dnia 1. Stycznia 1801. Wyrokiem d. d. 21. Kwietnia 1812 przysadzonych, przez publiczną licytacyą sprzedaną zostanie, a to na domaganie się UUr. Joanny z Karwatów i Adama Małzonków Rolbi ckich z Grąbca powiatu Mławskiego, UUr. Jozefiny i Jana Małzonków Kraszewskich z Bachorzewa powiatu Lipińskiego i Ur. Jozefiny Karwatowney, także z Grąbca, za których Ur. Rafalski Patron Trybunału z Bydgoszczy stawac będzie. Akt arestowania tychże dobr nastąpił dnia 19. Czerwca r. b, którego kopia jedna zostawiona dnia 19. Czerwca r. b. Ur. Plewkiwiczowi z Brodnicy zastępcy Burmistrza Miasta Brodnicy, a druga Ur. Malonowskiemu Pisarzowi Sądu pokoju powiatu Michałowskiego dnia 22. Czerwca r. b., zapisany w Biorze Konserwatora Departamentu Bydgoskiego dnia 31. Lipca r. b. a w Kancellaryi Trybunału Cywilnego Departamentu Bydgoskiego dnia 12. Sierpnia r. b. 1815.

Pierwsza publikacyi przedaży dobr wspomnianych odbywać się będzie w miejscu posiedzeń Trybunału Cywilnego Departamentu Bydgoskiego w Bydgoszczy, dnia dziewiętego Października r. b. 1815.

Na którym to Terminie Dobra rzeczone Ur. Rafalskiemu Patronowi Popierałsemu, za 42,000 Złt. pol. przysadzzone zostały, i Termin do przygotowującego przysądzenia

na dzien 13. Listopada r. b. 1815. o 10tej godzinie zrana w Trybunale Cywilnym Departamentu Bydgoskiego wyznaczony został.

Rakowski, P. T. C. D. E.

B e k a n n t m a c h u n g.

Es wird hierdurch bekannt gemacht, daß die adelichen Pryzlubier Güther, welche dicht an der Weichsel, zwischen Thorn und Bromberg liegen, aus freier Hand verkauft werden sollen. Es werden daher Kauflustige ersucht sich auf dem Hofe in Pryzlubie zu melden, um wegen der Kauf-Bedingungen, insgleichen wegen des Kauf-Preises nähere Rücksprache zu nehmen, auch sich aus Wirthschafts-Büchern und durch Besichtigung vom Werth, zu überzeugen.

Pryzlubie, den 1sten Oktober 1815.

K l e i f f.

Podaje się do publiczney wiadomości, iż dnia 22. Października r. b., o godzinie drugiej po południu, przez publiczną Licytacyą, stósownie do zalecenia Przes. Sądu Policyi Powiatu Wągrowieckiego, 65. sätzt Okwie różnego gatunku sprzedane będą; zwywa terminie podpisany wszystkich do tego kupna ochotę mającyth, zebý się na powyższym terminie stawili i swe licytą podawali.

Wągrowiec, dnia 11. Października 1815.

Okoniewski, K. P. W.

B e k a n n t m a c h u n g e n

Mein ganz neu massiv aufgebautes Brand- und Brauhaus, mit dem Ausschank in vier Krügen und der Vieh-Mast, bin ich willens von Martini dieses Jahres, auf drei oder sechs aufeinanderfolgende Jahre, an einen ordentlichen, sichern Menschen zu verpachten. — Liebhaber können sich zu jeder Zeit von den günstigen Contrakts-Bedingungen, so wie auch von der zweckmäßigen Einrichtung der Propinations-Gebäude und Geräthschaften überzeugen, und nach Berücksichtigung der sich in dem Kirch-Dorfe Lissowo abhaltenden neun Jahrsmärkte und der guten Lage dieses Ortes in fast gleicher Entfernung von den Städten Bromberg, Thorn, Inowroclaw, Labischin und Barcin, mit mir in Vertrag einlassen.

Lissowo, den 13. Oktober 1815.

K o l b e.

Unterzeichneter Eigenthümer des adelichen Dominii Lissowo, will ein in den Lisswoer Holländern gelegenes, sechs Magdeburger Morgen betragendes, zum Aufbau einer Windmühle sehr schickliches Grundstück, entweder allein, oder mit einer Mühle auf langzeitige oder Erb-Pacht ausgeben. — Liebhaber können jederzeit die näheren Bedingungen im Hofe zu Lissowo erfahren.

Lissowo, den 13. Oktober 1815.

K o l b e.

Wir Endesunterschriebene machen hiedurch dem hochgeehrten Publico bekannt, daß ich der Aron Lewinstein als Schwiegervater mit dem Isidor Hirschberg in Handlungs-Geschäften in Verbindung stand, letzterer von mir Wechsel und andere Papiere besitzt, ich hingegen ansehnliche Forderungen an ihn habe, so warne ich das hochgeehrte Publikum, kein Dokument von mir auf den Isidor Hirschberg ausgestellt zu acquiriren und sich eediren zu lassen, da ich gegen jede Cession rechtliche Einwendungen formiren und protestiren werde. Ich Abraham Lewinstein, stand als Schwager mit dem Isidor Hirschberg in Handlungs-Kompagnie, und haben uns bereits separirt, da ich nun verschiedene Forderungen an ihn habe aus dieser Handlung; so warne ich gleichfalls das hochgeehrte Publikum, Papiere von mir ausgestellt, an ihn eediren zu lassen.

Bomburg, den 18ten Oktober 1815.

Aron Lewinstein.

Abraham Lewinstein.

Ein Familien-Keisewagen in gutem Stande ist zu verkaufen und zu erfragen bei dem Herrn Tracteur Moriz. Kaufliebhaber können daselbst sich melden.